

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Prijateljem „Gorenjca“!

V preteklem letu si je „Gorenjec“ pridobil tla. Dobil je mnogo priznanja, še celo iz daljnih krajev. Ljudem je „Gorenjec“ všeč, ker prinaša najnovejša, jedrnat in točna poročila o vseh važnih dogodkih. Kdor „Gorenjca“ bere, mu ni treba časa tratiti in novic iskati po drugih listih. V polemiki prijema „Gorenjec“ živo, govori moško, pa ne surovo. Poročila iz državnega zbora so temeljita. V podlistku prinaša mikavne, večinoma izvirne povesti boljših pisateljev. Gospodarski in poučni del lista je hvale vreden. Tudi za zabavo je preskrbljeno. V „Gorenjski knjižnici“ se ponatiskujejo boljši sestavki. Nabrala se je v l. 1912. lepa knjiga s 448. stranmi, ki je primerno berilo za ljudstvo.

Tak bo ostal „Gorenjec“ tudi prihodnje leto. Če nas bodo prijatelji izdatno podpirali s peresom in kronami, bo še boljši. Lepo prosimo za to podporo! Prijatelji, razširite list med ljudstvo!

Naročnina za celo leto znaša 4 K, za „Gorenjsko knjižnico“ 3 K.

Veselo novo leto želi

Uredništvo in upravnništvo.

Za našo pravdo!

Nemcem in Madjarom teče voda v grlo. Več kot štirideset let že gospodarijo neomejeno v naši monarhiji. Ko so naše cesarstvo leta 1867. razdelili v dva dela, je Madjare in Nemce vodila misel, da bodo tako lahko vladali nad drugimi narodi v državi. Hrvatov se Madjari niso bali. Te bomo že ukrotili, so si mislili. Slovence in Čehe pa naj ustrahujejo Nemci. Na Ogrskem vladaj Madjar, v avstrijski državni polovici Nemec,

Slovenci in Hrvati naj jima lepo služijo: Hrvati Ogrom, Slovenci pa Nemcem!

To je bil lep načrt! Zloben, kakor ga morejo zamisliti le zvičajni ljudje, ki mislijo samo na to, kako bi usužnjili druge, da bi jim delali tlako. In res! Posrečilo se jim je tedaj izvesti ta načrt. Ko se je nekako pred petdesetimi leti koval dualizem, niti Slovenci, niti Hrvati niso bili pripravljeni, da bi se bili mogli uspešno postaviti po robu takim nakanam. Narodna zavest med Slovenci je bila tedaj še majhna. Časopisov, ki bi bili ljudi poučili o tem, za kar je tedaj šlo, je bilo pri nas še jako malo. Ljudstvo je bilo o najvažnejših dogodkih slabo poučeno. Po deželi ni bilo nobene trdne organizacije. Pa tudi politična svoboda v državi je bila tako omejena, da volja ljudstva sploh ni prišla nič v poštev. Slovenci so imeli tedaj mnogo manj poslancev, kakor jih imajo danes. Po naših mestih je vladala nemškutarija.

Hrvati bi bili tedaj lahko nekoliko bolj odločno nastopili za svoje pravice. Prvič jih je več, kakor Slovencev. Drugič pa je bila že tedaj njih narodna zavest mnogo bolj razvita, kakor pri Slovencih. V duši hrvaškega naroda žive že od nekdanj spomini slavnih dogodkov iz narodne zgodovine. Leta 1848. je Jelačić z zmagovito armado udaril na Madjare in jih premagal, da so se morali pokoriti vladarju, proti kateremu so se malo prej spuntali. A če so imeli Hrvati že od nekdanj hrabre vojskovodje, dobrih državnikov niso imeli. Vkljub svoji moči si niso znali pridobiti vpliva na merodajnih mestih in vsa njihova prizadevanja so ostala brez uspeha. Brez njih so Nemci in Madjari sklenili, da se Avstrija razdeli v ogrsko in avstrijsko državno polovico, in sicer

tako, da so Hrvate ostali pod Ogrsko, Slovenci pa pod avstrijsko državno polovico.

Od tedaj so Hrvate in Slovenci ločeni. Kakor so Nemci in Madjari računali že naprej, tako se je zgodilo. Madjari so od tega časa strašno mogočni postali. Tako mogočni, da z nogami teptajo vso pravico na Hrvaškem. Nekdanj ponosna hrvaška država je postala kakor kaka podjarmljena dežela, kjer vladajo tujci, ki gledajo samo na to, kako bi iz nje potegnili čim največji dobiček. Deželnega zbora ni in Hrvate ne morejo niti protestirati, ko vidijo, da se jim gode največje krivice. Madjari so Hrvaško popolnoma izsesali. Ljudstvo je obubožano. In čez opustošeno in zanemarjeno Hrvaško silijo Madjari do morja. Največje primorsko mesto na Hrvaškem, Reko, so Madjari odtrgali od Hrvaške zato, da vsa trgovina, ki gre skozi Hrvaško, služi samo madjarskemu blagostanju.

In Slovenci! Ločeni od Hrvatov smo od tega časa popolnoma prepuščeni nemškemu nasilju. Kakor Hrvati, tako bivamo tudi Slovenci ob morju. Naša trgovina bi se lahko imenitno razvijala. Trst, največje trgovsko mesto v Avstriji, bi lahko Slovincem prinašal zlate denarje, ko bi nam ne bili povsod na poti Nemci. V državi Slovenci nimamo tolike moči, da bi mogli uspešno varovati svoje koristi. Vlada povsod podpira Nemce in tako vidimo, da so vse prednosti naše zemlje izrabili Nemci v svojo korist in nas povrh še usužnjili svojim sebičnim namenom. Najnavadnejših pravic v Avstriji doslej nismo mogli doseči. Nimamo niti svojega šolstva, niti svojih sodišč. Povsod ima Nemec prednost pred Slovincem.

Od tega časa, kar se je sklenil nesrečni dualizem, Slovincem režejo kruh Nemci, Hrvatom

PODLISTEK.

Abstinent.

Črtica.

V prijaznem selu na Gorenjskem so sedeli v gostilni okrog čveterooglate mize mogočni vaški veljaki in se razgovarjali o vojski, o draginji in o domačih novicah. Svetli žarki zahajajočega solnca so še enkrat posijali skozi okno in zalesketali po mizi, ki je bila z žganjem namočena. Krčmar Zgaga ni mnogo govoril, zamišljeno je zrl predse, potem pa je potisnil klobuk nekoliko postrani.

„O, to je vrag!“ je začel govoriti krčmar. „Če nimaš ljudij, ničesar ne prodaš, če pa so, je pa že kak nerodnež vmes. Ko bi vsaj vsakdo pošteno plačal! Že vsa vrata so pokrižana s samimi dolžniki! In s pijanci se ukvarjati vse žive dni in še gledati, da se komu ne zameriš! Bom že poskrbel, da mojih sinov nobeden ne bo krčmar. — No, kovač, kaj pa je s teboj?“

„Vse bom prodal!“ odgovori kovač, majhen mož, precej obilnega telesa, sedeč pri sosednji mizi. Prebudivši se iz dremanja, udari po mizi, da odskoči posodica z žganjem, stoječa pred njim.

„Le tiho!“ ga zavrne Zgaga. „Saj veš, kje so naša vrata!“

Drugi pivci postanejo malo pozorni. Ko so pa spoznali, da se ponavlja le stari prizor, so nadalje razpravljali o novi šoli, ki bo stala mnogo denarja, o potrebi novega vodovoda in gasilnega društva. Gosti, sivkasti dim se je valil po nizki sobi, katero je razsvetljevala mala petrolejka.

„Vse bom prodal!“ začne zopet kovač dopovedovati Zgagi. „Stari pa dam, kar ji gre

po postavi, potem pa naj se pobere, kamor hoče. Kar čez dan prislužim z mehom in kladivom, vse hoče zvečer imeti. Če ji pa ne dam, so pa vsi križi na strehi. Človek se poti in dela kot črna živina, da bi si pa zvečer ne smel privoščiti ene merice ali pa dveh, tega Bog ni dejal. — In da bi moja žena hlače nosila! Hm! Še danes bom vse prodal!“

„Ti se le ustiš!“ zavrne ga krčmar, stopajoč samozavestno po sobi. Kolikokrat si že prodajal, kadar ga je bilo nekoliko preveč! Če boš tako delal, ti bodo že drugi kmalu vse prodali.“

„No, koliko pa daš za vse skupaj? — Spat bom pa hodil na tvoje svisti.“

„Beži, beži, kovač, jutri Ti bo pa žal! — Le lepo k počitku pojdi!“

„Še eno merico, pa še ne gremo!“

„Oče, le ubogajte, saj ga je za danes zadosti!“ se oglasi med tem krčmarica, ki je pri odprtih durih poslušala te pogovore. „Veste, kar je po pravici rečeno, pa je! Vaša žena je prav pridna in varčna gospodinja, da malo takih. Bogu bi morali biti zanje večno hvaležni, ne pa je nositi po zobeh. Vsi pametni ljudje se Vam smejejo, ker ste tak —“

„O, te ženske! Tako držite skupaj kakor Judje, ki so Kristusa križali. Najrajši bi videle, da bi se vsi moški zapisali v družbo treznosti.“ Zadnje besede je izgovoril s pojemajočim glasom, potem je nagnil težko glavo in zaspal...

Gostje so med tem odhajali, drugi zopet prihajali. Zgaga je tekal v klet po pijačo, krčmarica pa se je sukala krog loncev, privzdigovala, pokrivala, gledala, če bo že kmalu kuhana večerja in ni opazila, da je sedla na nizki stolec k ognjišču suhljata oseba. Bila je žena kovačica.

„Ali ste Vi tukaj, mati?“ vzklikne začudeno krčmarica, ko zagleda sosedo.

„Nisem mislila priti, ker je že tema, pa sem le prišla. Prosila sem moža, naj mi da nekaj krajcarjev za vsakdanje potrebe, pa mi je pokazal hrbet in odšel k Vam. To so križi in težave na tem svetu, če nima človek otrok, ima pa dedca pijanca za pokoro! Oj, to žganje!“

„Le potolaženi bodite!“ pristavi krčmarica. „Kadar k nam pride, se zanj ni bati. Mi dobro vemo, koliko ga prenesejo njegove noge. Kadar ga ima zadosti, ga ne dobi več, ko bi ga tudi z zlatom plačal, potem seve vpije, kolne, razsaja, prodaja, drugi dan mu je pa žal. — Pijanec se izpreobrne, kadar se v jamo zvrne, ali pa, če postane abstinent,“ so djali v nedeljo naš gospod kapelan v izobraževalnem društvu. Znabiti se bo tudi Vaš zapisal med abstinente.“

Zadnje je izpregovorila Zgagovka s smehljajočim glasom, tako da njena sosedica ni vedela na to kaj odgovoriti.

Kovačica je pogledala v sobo in proti svojemu možu zaklicala na ves glas:

„O, ta peklenska pijača!“

„Žena, peklenska kača!“ se oglasi kovač, ki se je bil med tem prebudil iz sladkega spanja.

„Ti nisi prav dobro slišal,“ začne žena bolj mehko govoriti, „jaz sem le djala: žganje je peklenska pijača. — Dobra žena pa je božji dar.“

„Če je pa tako, pa le sem sedi in me malo počakaj!“

Gostje so polagoma zapuščali Zgagovo gostilno. Tudi kovač in njegova žena sta kmalu odšla v najboljšem soglasju, blede mesec jima je razsvetljeval pot do domače hiše...

pa Madjari. In ta kruh je pičel. Ta kruh je grenak.

Nevolja radi tega narašča med Slovenci in Hrvati. Vedno bolj raste v njih zavest, da se jim godi k. l. vica. Naše dežele ob morju niso zato tukaj, da se o'koriščata z njih bogastvom Nemec in Madjar. Naša zemlja današaj dobiček nam, ki bívamo na njej. Čemu smo hlapci drugih, ko bi lahko bili svobodni enakopravni državljani Nemcem in Madjarom! Mar morajo biti v naši državi tlačitelji in tlačeni? Ali ne zahteva korist države, da smo Slovenci in Hrvati ravno tako spoštovan in ugleden narod, kakor vsaka druga narodnost v državi?

Slovenci in Hrvati smo eden najvažnejših avstrijskih narodov. Sedem milijonov nas je. Zemlja naša je ob Adrijanskem morju. Kaj bi bila Avstrija brez nas? Kakor hitro bi Avstrija izgubila nas, prenehala bi biti velesila. To mi dobro vemo, zato pa ne maramo več tlačaniti drugim.

Slovenci in Hrvati zahtevamo, da se naše zemlje združijo, da se celokupnemu našemu narodu dajo vse pravice, ki jih uživa vsak svobodni narod. Kar je za Nemce prav in za Madjare, mora biti prav tudi za nas. Zmage Srbov naših bratov so pokazale, da Jugoslovani ne mara tlačaniti nikomur. Svoboda za vse! Kar so si priborili junaški Srbi v boju s Turki, to hočemo Slovenci in Hrvati doseči v Avstriji. Zato se bomo borili s svojimi poslanci z vsemi postavnimi sredstvi, saj vemo, da boj za naše pravice je boj za obstanek naše države, ki bo, dokler traja nemško-madjarska nadvlada, v vedni nevarnosti. Mi hočemo svobodni jugoslovanski narod v svobodni in močni Avstriji. V. M.

DOPISI.

Iz Radovljice. Res žalostne božične praznike je imela letos daleč po Gorenjskem znana Cajhnova družina z Lancovega. Drugi dijaki so se vračali zdravi in veseli domov na božične praznike v krog svojih starišev, Cajhnovega Jožka, ljubljenca vse družine, pa so v nedeljo dne 22. decembra pripeljali mrtvega na počitnice. Pokojni Jožko Zupanc je študiral v Kranju šesto šolo in je bil povsod zelo priljubljen. V vseh šolah je bil večinoma odličnjak. Pred par tedni je nenadoma hudo obolel v Kranju, od tam so ga prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je na posledicah operacije umrl. Ko je dober teden po operaciji ležal v bolnici, ga je med tem časom hodila

danzadnevom obiskovat nad vse skrbna in dobra mati. Jožko je tolažil mater z upanjem, da ozdravi in da postane duhovnik. Bil je idealen, nepokvarjen in globokoveren mladenič. Dne 22. decembra so pripeljali njegovo truplo iz Ljubljane na radovljiški kolodvor. Prežetljiv je bil trenutek, ko so krsto vzeli z železnikega voza in jo položili na domača tla. Vse je ihtelo. V obilnem številu zbrani dijaki iz Kranja so zapeli par žalostink. Nešteto ljudstva, odličnega in priprostege, je pokojnemu izkazalo zadnjo čast na potu na pokopališče. Truplo blagega mladeniča počiva v domači zemlji, duh njegov pa uživa sveti božični mir pri nebeških jasticah...

Iz Idrije. Tukajšnje veteransko društvo je imenovalo predstojnika našega rudnika, dvornega svetnika Billeka, častnim članom. Stekel si je za sluzlo osobito s tem, da je posredoval pri ministrstvu, ki je naklonilo svote, da so si omislili novi in stari člani uniforme, katere so potem mesečno v malih svotah poravnali. Društveni tajnik g. Štefan Pečirer je napravil sam diplomu. Bila je na ogled nekaterim strokovnjakom, ki so hvalili umetno koncepcijo in silno natančno izpeljavo. Delo je presenetilo tudi dvornega svetnika, ki je v tem oziru veščak. Ko je g. svetnik kazal vrline risarje tudi v malenkostnih potezah, so polile solze risarja, ker je videl, kako se upoštevata trud in talent. Ko so veterani imeli sedaj veselico, je novi član pri vstopnini se izkazal s stolakom.

Politični obzor.

Slovensko vseučilišče. Italijanski in nemški listi so prinesli „Slovenčevo“ izjavo, da Trst ni primeren za italijansko fakulteto, ker je jezikovno mešano mesto, in da naj se italijanska fakulteta ustanovi na Južnem Tirolskem, obenem pa napravi tudi slovensko vseučilišče.

Dunajski župan. V meščanskem klubu na Dunaju so imeli za poizkušnjo volitev novega župana. Bivši minister dr. Rihard Weiskirchner je dobil od 112. glasov 89, podžupan dr. Porzer je dobil 22 glasov. Gotovo je menda, da bo on boljši župan, kakor njegov prednik. Tudi podžupan dr. Porzer je odločno katoliški mož. Dr. Weiskirchner je bil dne 23. t. m. izvoljen za dunajskega župana s 126. glasovi. Od 155 oddanih glasov jih je dobil dr. Weiskirchner 126. Lepo je, da se je novi župan v prvem govoru spominjal dr. Luegerja, čudno se je pa slišalo, ko je rekel, da se bo držal načel nemško krščanskega svetovnega naziranja.

Komisar Cuvaj je zapustil Zagreb in odpotoval na dopust na Semering. Listi trdijo, da se Cuvaj ne bo več vrnil na svoje mesto. Dr. Karol Unkelhäusel je bil imenovan za sekcijskega šefa notranjih zadev pri hrvaški deželni vladi. Gotovo bo Cuvajev padec pospešil odločni nastop hrvaškega slovenskega kluba na Dunaju.

Mir med Avstrijo in Srbijo. Ni se posrečilo nemškimi listom, da bi bili nagnali Avstrijo v boj proti Srbiji. Nevarnost je odstranjena. Srbski kralj je v Beogradu sam nastopil za mir in ko je bil dne 23. t. m. srbski poslanik Jovanović pri cesarju Francu Jožefu v avdijenci, ga je cesar prav ljubeznivo sprejel. Srbski ministrski predsednik Pašić je šel k poslaniku Ugronu, da se je stvar glede Prochaske popolnoma uravnala. Zvsem tem je zadovoljna tudi Rusija. Srbija se bo sicer Draču odpovedala, dobila pa bode pristanišče v Medui, Avstrija pa prejme trgovske ugodnosti na Balkanu. Žalostni uspeh nemške politike je, da je Avstro-ogrska priprava za vojno stala poldrugo milijardo kron. Nemce je sram, ker so dosegli tako grozovito blamažo in zato se ne morejo pomiriti. Zahvalijo naj se Prohaski.

Jezuitska postava dela med katoličani na Nemškem veliko vznemirjenje. Nemški zvezni svet je namreč v seji dne 28. novembra sklenil izjemne postave zoper jezuite in njihovo delovanje. S tem je hotel ustreči protestantom. Prepovedal je jezuitom vsako versko in duhovniško delovanje, ki se tiče drugih ljudi, kakor tudi pouk o veri. Jezuiti tudi na shodih ne bodo smeli več nastopati in govoriti o verskih vprašanjih. — To je hvalisana nemška svoboda! Vsak rokovanjač in anarhist sme nastopati in govoriti proti veri, le katoliški duhoven, če je vstopil v Jezusovo družbo, ne sme izvrševati svojega poklica in svojih dolžnostij, duhovnik ne sme govoriti javno o veri niti v cerkvi, niti zunaj cerkve.

V francoski zbornici je izjavil ministrski predsednik Poincaré, da so Francija, Rusija in Anglija glede Balkana popolnoma sporazumljene in da med Anglijo in Francijo ni bilo še nikoli takega prijateljstva, kakor je sedaj. Pohvalil je modrost in zmernost srbske vlade in omenil, da bode Francija z vsemi močmi delala na to, da se doseže mir. Mladost in podjetnost balkanskih narodov, napake turške oprave in slabost berlinske pogodbe, vse to je nujno zahtevalo izpremembe na Balkanu.

Pri Lipskem bodo danes položili temeljni kamen za novo rusko cerkev, postavljeno v spomin, da je pred 100 leti padlo ondi 20.000 ruskih vojakov. Prišel je k slavnosti v Lipsko ruski vojni minister Suhomlinov in več drugih dostojanstvenikov.

V Lizboni na Portugalskem so anarhisti postavili sedanjo vlado. Ker so se je pa že naveličali, so sklenili jo strmoglaviti. Vlada je bila pa pravi čas o tem obveščena in se je dobro pripravila, zato so zarotniki svoj naklep za sedaj popustili.

Atentat na indijskega podkralja. Ko je indijski podkralj lord Hardinge na slonu s sijajnim spremstvom iz Kalkute jezdil v novo prestolnico indijskega cesarstva Delhi, je nek atentator s strehe neke hiše vrgel na podkraljevega slona

Minulo je nekaj tednov. Slučaj je nanesel, da se je v kovačev bližini naselil mlad, nadebudni kovač, ki je izvrševal svojo obrt v splošno zadovoljnost in po nizkih cenah. Naš znanec se je pričel bati, da bi mu njegov tekmeč ne prevzel vsega dela, postal je nenavadno priden, da ni imel časa misliti na gostilne. Zvečer je ostajal redno doma, skratka postal je vzor 'reznega in skrbnega obrtnika. S svojo boljšo polovico je živel v miru in ljubezni, da so se vsi čudili njegovemu izpreobrnjenju.

Domači gospod kapelan je pričel nabirati člane za novo družbo treznosti. Le par oseb se je zanimalo zanj. Med prvimi pa je bil naš kovač, ki je obljubil popolno zdržnost. — Ali pa bo ostal stanovit? Znabiti bo — — —

Fr. Pavšič.

Peter Hicinger.

Ob stoletnici njegovega rojstva predaval Peter Bohinjec v društvu sv. Jožefa v Trzinu. Konec.

II. Mož trpljenja.

Prva kaplja, ki je padla Hicingerju v kelih trpljenja, je priletela z literarnega polja. Ko se je Hicinger poizkusil v boju z Levstikom radi kritike, ga je ta neusmiljeno napadal in „klestil po njem“. Ko je bila slovniška pravda prekinjena, se je Levstik v pesmih znašel nad Hicingerjem in mu odrekal popolnoma vse zasluge za Slovenijo ter je v nič deval vsa njegova dela na slovstvenem polju. Tega pa Hicinger ni zaslužil. Bil je mož, kakršnih je imela Slovenska takrat zelo malo. Celo nasprotniki so priznali, da je bil Hicinger učen in za omiko slovenskega naroda na vsako stran skrben. „Kolikor se je Hicinger preveč upal, to je šlo na rovaš očeta Bleiweisa. Sicer pa se je izpolnila beseda Hicingerjeva, da se tudi vse Levstikove trditve ne bodo sponesle. Levstik res sam ni bil nikoli zado-

voljen s svojim jezikom ter je do starosti vedno izpreminjal svoje nazore in prenařeval svoj jezik.

Druga kaplja, ki je kanila v Hicingerjev kelih trpljenja, je bil njegov nasprotnik pri ljubljanskem kapitu, nemškutar Jurij Zavašnik, kanonik in škofijski šolski nadzornik. Hicinger je prosil za več fará, pa je vselej propadal. Skrbel je zato Zavašnik, kateremu je Hicinger večkrat kaj neljubega povedal. Prosil je za profesuro v bogoslovju, ali Zavašnik je dosegel, da je dobil profesuro njegov dobrovski rojak dr. Poklukar. Tudi za kanonikat je prosil, pa je ravnotako propadel. Ti neuspehi pri kompetencah so užalili moža, ki je služboval daleč od mesta in prometa in si je želel primernejše službe za svoje delovanje. Škof Wolf se je tudi izrazil: „Hicinger naj piše.“ Za tretjo kapljo bolesti so poskrbeli Podlipo njegovi tovariši. Ko je bil že dekan v Postojni, je vlada odstavila vipavskega dekana Grabrijana od šolskega nadzorstva ter poverila ta posel Hicingerju. Ta je proti večini duhovnih tovarišev sprejel čast šolskega nadzornika, da je tako med dvema zlema izvolil manjše zlo. Proglasili so ga vsled tega za vladnega kimavca in ga zbadali v vsaki družbi. Začel je misliti, da ga vse preganja, umikal se je tudi duhovski družbi in postal črnogledec.

Ko je bil Hicinger dekan v Postojni, je bil sicer zadovoljen in posebno rad je zahajal v Trst, koder je imel svoje prijatelje, namreč škofa Legata, prošta Vernetu in dve sestri benediktinki. Ali kanila je v kupo njegovega trpljenja nova, grenkejša kaplja. Tista leta so se Slovenci probujali na narodnem polju in snovali povsod „Čitalnice“. Ko so postojniski narodnjaki sprožili to misel, bi bil Hicinger takoj pripravljen kot član pristopiti k „Čitalnici“, vendar je trdil z večino svojih tržanov, da se stara nemškutarska kazina ne sme porabiti za „Čitalnico“. Vsled

tega je prišel v nemilost pri mladih Slovencih in proglasili so ga kazinota in nemčurja. Hicinger se je v „Laibacher Zeitung“ zagovarjal in Mladoslovence dobro oklestil. Koroški „Slovenec“ ga je prijel ostro: „... Žalostno, da se tako izgubi slovenski pisatelj, ki je svojemu narodu že dosti koristil, bil v prejšnjih časih med našimi prvimi možaki, sedaj se pa tako poniža, da pisari v nam sovražnem listu in nas sramoti — — — Škoda za tako učenega moža!“ Uredniku župniku Božiču je baje dal informacije Hicingerjev kapelan.

Hicinger je bil mož treznega mišljenja in umel je skoro vselej na pravo struno zadeti. Vendar pa je bil v tistem kazinarskem slučaju preobziren in kot zaveden in dalekoviden rodoljub bi bil moral nastopiti v prilog manjšine. Da se je zagovarjal v nemškem listu, je bilo naravno, ker koroški „Slovenec“ ni hotel sprejeti njegove obrambe. Ali da bi bil Hicinger nemškutar, ne moremo trditi. Dasi je imel svoje naziranje, je ljubil svoj narod in mu je bil zvest do konca. Celo njegova nečakinja v svojem popisu Hicingerjeve rodbine pravi, da je bil Hicinger za narod ves vnet. Njegov značaj branijo njegova dela in v „Novicah“ piše: „Veliko prijatelj Slovenije bi se še pokazalo, ki jih zdaj nemškutarje kličejo, ako bi nekateri Slovenci, ki so se lani še Slovenije sramovali, letos ne bili nenkrat tako srditi oznanovanci slovenščine... Moj namen ni drugega, nego to, da bi se slovenski rojaki med seboj razumeli in ne eden drugemu misli podtikovali, kakeršnih večidel nimajo.“

Hicingerju je beseda „nemčur“ zagrenila življenje, umikal se je družbi in najrajši je posedal doma in čital. Dostikrat je rekel svoji sestri s solzami v očeh: „Skrbi in ujede me bodo končale.“

bombo. En podkraljev sluga je bil ubit, podkralj ranjen na rami, njegova soproga pa je ostala nepoškodovana.

Proti trilateralizmu piše v „Reichsposti“ državni poslanec dr. Schöpfer. Pravi, da bi z njim napravili v Avstriji iz dveh nesreč tri nesreče. Mnenja je, da bi Avstro-Ogrsko rešil težav le centralizem, ki bi se nekoliko oziral na narodnosti. Jugoslovane v Avstriji, avstrijci, da se pečajo s sanjarijo velikosrbskega kraljestva. — Nemci so vsi jednaki: dokler more, stiska, kadar se mu kdo več ne pusti, pa sumniči.

Konzul Prochaska je pripravljal polje za avstrijske interese v Stari Srbiji, preden so jo zasedli Srbi. Srbom ni bil prijazen. Ko je ob zasedenju Prizrena prišel z njimi zelo navskriž, so mu začeli delati krivice: ovirali so njegovo poslovanje in zvezo z vlado, odprli nekaj njegovih pisem in po katoliškem samostanu, kjer ima Avstrija protektorat, stikali za orožjem. Naši Nemci, ki so na vsak način hoteli imeti vojno, so že davno prej izvedeli, kaj je bilo, pa nalašč niso hoteli povedati resnice, ampak so se delali, kakor da se ne more o Prochaski nič izvedeti. Med tem časom so trosili laži in hujskali na vojno. Avstro-Ogrska je mobilizirala in ta komedija nas sedaj stane vsak dan štiri milijone kron. Ko je bila nesreča gotova in je še Rus odjenjal, sta se pa avstrijska in srbska vlada zaradi Prochaskine mirnim potom poravnali. Tako je prišlo, da so naši interesi na Balkanu slani in pa vspehi negotovi.

Nemci zopet dobivajo sapo. Albanija dobi popolno samostojnost. Srbija se bo morala zadovoljiti z malim trgovskim pristaniščem na Adriji. Vse to Nemce veseli. Najbolj jih pa veseli, da so s Prochasko mogli svet vzemirjati in vzroke za mobilizacijo, ki bo nekaj kron stala, dobiti. S tem, pravijo, da je „vse rešeno“. Eno, kar bi bilo, je to, da bi avstrijska diplomacija spravila Srbijo v svojo službo in odvrnila od tega, da bi bila predstraža Rusije. Potem bi nemška industrija in obrt radi oddajali na Balkan svoje izdelke. In vse to so Nemci hoteli doseči s silo.

Brezverstvo se širi po Nemčiji med protestanti, ker se dela za to propaganda. V kratkem se jih bo za „konfessionslos“ proglasilo več tisoč po Nemškem. Gor naj bi šli pridigovat evangelijski pastirji, ki delajo zgago po naših katoliških deželah.

Za dedščino Turčije gre zdaj pravda med državnikl Evrope. Najprej dela težave vprašanje, koliko naj se turška meja umakne proti Carigradu. Na konferenci v Londonu so Bolgari zahtevali, da naj gre nova meja od Rodosta na Corlu, Strandžo in Malatru, odkoder bi bilo do Caltalđe še 80 km. Turki so pa pripravljene odstopiti Macedonijo in del Tracije, vendar tako, da bi šla meja od Egejskega morja ob reki Marici gor do Drinopolja, ki bi ostal turški, potem proti Črnemu morju na Ergene in Midijo. Rusi hočejo napraviti posredovalni predlog, da naj namreč

Prišla je za Hicingerja zadnja kaplja britkosti. Meseca avgusta l. 1867. se je odpeljal kot okrajni šolski nadzornik po dekanatu na šolske izkušnje. Na Razdrtem si je spotoma ogledal neke razvaline. Pa je pri skoku čez jarek padel tako nesrečno, da se mu je bolezen kila, ki ga je mučila že 27 let, znatno shujšala. Vendar je še ves teden obiskoval šole. Ko se vrne dne 28. avgusta domov, obleži. Pokliče iz Ljubljane dr. Fuchsa, ki ga operira. Ali izgubil je preveč krvi in dal se je prevlečiti. Vsled groznih bolečin poprosi, da ga polože na gola tla, upajoč, da mu odleže. Izdihnil je tako svojo dušo v naročju svoje sestre Elizabete dne 30. avgusta l. 1867.

Kronika postojnske župnije pravi, da je „veliko prežgodaj umrl“. Koliko bi bil lahko še koristil svojemu narodu ta učen in vsestransko sposoben mož! Pozabljen je ležal na postojnskem pokopališču. Saj je še njegovo zgodovinsko ostalino Dimic uporabil v svoji zgodovini Kranjske, ne da bi navedel vir Hicingerjevega truda. Šele čez trideset let so mu njegovi častilci postavili nagrobni spomenik.

Mi pa ohranimo hvaležen spomin temu možu dela in trpljenja. Smrt je pretrgala in utopila njegovo trpljenje, njegova dela pa ostanejo zapisana in načrtana v srcih hvaležnih rojakov. Neprikupen je bil njegov osorni obraz, trda njegova beseda, pikro njegovo pero, toda srce njegovo je bilo ognjevito, zlato, polno ljubezni do Boga in domovine, um njegov je snoval širne načrte in globoke poteze, njegova volja pa je bila izraz značajnega Gorenjca. Vzgleduj se, mladina, nad veseljem, ki ga je imel Peter Hicinger do dela, mi pa okušamo z njim kelih trpljenja ob stoletnici njegovega rojstva. Bil si uzoren mož, učen rojak, delaven rodoljub — Peter Hicinger! Zato tvojemu spominu slava!

Turčija ohrani Drinopolj, ali ondotno trdnjavo mora porušiti, ker bi Bolgari močne trdnjave ne trpeli za svojim hrbtom. Turki pa nočejo v nič privoliti, ampak zavračajo pogajanja, ker vedo, da že ne morejo veliko dežel več izgubiti, kakor so jih doslej. Nadejajo se tudi, da bi jim pri novih homatijah priskočila kakšna velevlast na pomoč. In če bi Turki tudi izgubili Carigrad, bi se druge države zaradi njega sprle in steple, kar bi Turkom zopet le koristilo.

Mirovna konferenca v Londonu. Turški delegati se niso hoteli sprva pogajati z Grki, ker ti niso podpisali premirja. Dne 23. t. m. je pa turška delegacija izjavila, da je pripravljena pogajati se z Grki, ako se dovoli preskrbljenje Drinopolja z živežem. Slovanski delegati so pa rekli, da to vprašanje ne spada semkaj, ker se je rešilo že ob času, ko se je premirje sklenilo. Potem so turški delegati odgovorili, da morajo poprašati svojo vlado. Turki hočejo na vsak način posvetovanja zavračevati, balkanski poslanci pa žele zadevo hitro rešiti.

Konferenca poslanikov v Londonu je rešila vprašanje glede jadranskega pristanišča in samostojnost Albanije. Srbska vlada se je uklonila sklepu poslanikov.

Iz Skadra so Turki napravili izpad. Ker jih Črnogorci niso mogli zapoditi nazaj, so šli nad nje Srbi. Vnela se je huda bitka, ki je trajala dva dni. Srbov je padlo mnogo, Turkov pa še veliko več. V Belgradu je velika nevolja, ker Turki v Skadru že nočejo mirovati.

Boj med Grki in Turki. Dne 19. t. m. so Grki zasedli Korico ter prelaza Zagoni in Morova. Turki so zbežali proti jugu. — Na otoku Mytenu so se Turki udali, Grki so prepeljali v Atene 1700 turških vjetnikov.

Novičar.

Kakšen razloček je med katoliškim in med neodvisnim ali naprednim kmetom? Ljubljanski škrici izdajajo za kmeta neki tednik, ki se imenuje „Slovenski Dom“. Večina tega lista je napolnjena z napadi na duhovne, za kmeta koristnega berila ta list ne prinaša. Zato ga pameten kmet nobeden ne naroči, ampak k večjemu kak pijan barabon. Ljubljanskim liberalcem to prav hudo de, da ga pravi kmetje nočejo naročati. Vsled tega večkrat bobnajo po „Slov. Narodu“, da naj za list naročnino pošljejo ljubljanski liberalni trgovci in uradniki, da bi ga potem lahko brezplačno metali med kmete. Iz tega se vidi, kako čeden mora biti ta list, ker ga tako ponujajo. V zadnji številki je „Slovenski Dom“ (nekateri mu pravijo „Svinjski Dom“, ker hoče delati z našo vero, kakor svinja z mehom), svojim bralcem za Božič razložil, kakšni može so neodvisni ali napredni kmetje in v čem se razlikujejo od „klerikalcev“ ali „naprednjakov“, to je od katoliških kmetov. „Slovenski Dom“ pravi v članku, da se klerikalec loči od naprednjaka v tem, da visi (klerikalec namreč) na nazorih, ki so zastarani, ki so imeli pomen in smisel v že davno preteklih časih in razmerah, in na nazorih, ki sploh niso bili nikoli pravilni. Da s temi besedami člankar ne misli na gnoj, ali živino, ali kakšno gospodarsko vprašanje, glede katerega bi se kmetje ločili v dve stranki, je samobesbi umevno in ni treba nobenega dokazovanja. Člankar misli tu katoliške nazore, misli resnice naše vere, zato je dal članku naslov „Naš Božič“. Hoče pa reči: Božič naprednih kmetov obstoja v tem, da se na ta dan ne misli na rojstvo Izveličarjevo in pa na tiste nauke, katere je Izveličar prinesel, ko je prišel ljudi odrešiti, kakor delajo katoličani, kajti vse to je zastarano, je izgubilo pomen in smisel, ali pa ti nauki sploh nikoli niso bili pravilni. Da bi nihče ne dvomil, kaj liberalni škric v svojem spisu hoče reči, pa piše naprej: O Božiču praznujemo „rojstvo Gospodovo“. Zadnji dve besedi je dal pisatelj pod ušesca in je hotel s tem naznaniti, da je vrgel katoliško resnico o Gospodovem rojstvu med zastarane fabole. Zato pa v članku nadalje želi kmetom, da bi se iznebili teh — kakor on pravi — starih predsodkov in oblačnih neizpolnjenih nedosežnosti. Stari predsodki so liberalnemu škricu katoliške verske resnice, in oblačne, neizpolnjene nedosežnosti imenuje katoliški nauk o plačilu na onem svetu. O teh rečeh tedaj „Slovenski Dom“ še ne upa govoriti prav jasno, ker ve, da bi se njegovi čitatelji zgražali in list s studom proč vrgli, ako bi člankar natanko razložil svoj brezverski katekizem. Napredni in od ljubljanskih škricov odvisni kmetje, ki dobivajo „Slov. Dom“, so tedaj letos za Božič prejeli kaj kisle potice. Vsak pa lahko spozna, da ni nič čudnega, če „Slov. Dom“ najraje napada katoliške duhovne, oznanjevalce prave vere. Pri priliki bomo še potegnili „Slov. Domu“ krinko dol, če ne bo nehal slepariti.

Primankljaj v Ljubljani. Kranjska dežela ima v proračunu primankljaj. Ljubljanski liberalci so gnali zaradi tega velik šum, češ, da finančni minister dr. Lampe ne zna gospodariti. Zahtevali so povišanje naklad, pa ne zavoljo tega, ker bi jih radi plačevali, ampak zato, da bi potem lahko kričali o „zapravljivih klerikalcih, ki naklade zvišujejo“. Pri volitvah bi seveda to bob-

nanje dobro služilo. Zdaj je pa prišel vrag vmes. Ljubljana, kjer župantje dr. Tavčar in kamor se stekajo denarni vrelci iz cele dežele, je sama na bobnu. Za praznike je „Slov. Narod“ prinesel mastno in razprto tiskano vest, da je velik primankljaj v proračunu mestne občine neizogiben in da se bo nekaj mesecev v finančnem odseku še študiralo, če bo mogoče obvarovati se povišanja občinskih doklad. Župan dr. Tavčar je rekel pri seji: „Priznavam, da je imel odsek res premalo časa za razmišljanje in ni bilo mogoče tega dela izvršiti. Zato sem mnenja, da je umestno, da se proračun takoj zopet vrne odseku, ki naj ga temeljito predela.“ — Levi kruncajo!

Preskrba ubožcev na Kranjskem. Na Korškem bodo z novim letom začeli plačevati veseljarji nov davek v ubožno blagajno. Plačevale se bodo od raznih predstav in zabav vsled novega deželnege zakona za siromake precej visoke pristojbine. V kranjski deželi bi bilo prav potrebno, da se uvede podoben davek. Ljubljanski plesavci bi marsikatero predpustno nedeljo z nekaterimi tisočaki razveselili ubožce, pa tudi po deželi bi avtomati in razne prireditve dale kaj lepe svote. Vendar bi pri sedanjih razmerah vsi ti tisočaki, ki bi prišli od športa in veselja v ubožne blagajne, ubožcem malo koristili. Nič ne rečemo preveč, ako trdimo, da bi najmanj polovico tega denarja šlo za špirit. Sedanja občinska preskrba ubožcev je pri nas pod vsako kritiko. Zadeva nujno potrebuje preureditve. Osnujejo naj se občinske ubožnice, in sicer za več občin skupaj, kajti male ubožnice niso zmožne življenja. V teh ubožnicah naj siromaki dobivajo potrebno delo in popolno oskrbo. Prepove naj se pa potem z vso resnobo tisto vlačuganje od mesta do mesta, od vasi do vasi, ki sedaj premožnejše mnogo stane, nikomur pa ne koristi. Upamo, da bode čili gospod deželni odbornik dr. Pegan v tej zadevi kmalu zastavil svojo veljavno besedo.

Ubogi dolžniki! Piše se nam s kmetov: Hranilnice in posojilnice dvigavajo obrestno mero pri hranilnih vlogah za pol odstotka, ali 50 v pri 100 K. Srečni ljudje, ki hranijo v skrinjah kako hranilno knjižico, ti bodo s tem pač zadovoljni. A kaj bo z dolžniki? Zamje bo to slabo novoletno darilo. Le redki so kmečki gospodarji, ki ne vedo, kaj se pravi obresti plačevati. Težko bodo kmečki dolžniki večja bremena zmagovali. Nekdaj je veljalo 100 kg lanenih preš 18 K, sedaj pa veljajo 23 ali 24 K. In koliko mora gospodar denarja pripraviti, da za silo obleče in obuje svojo družino! Živina pa gre s ceno stalno navzdol. Zadnji ponedeljek je bilo prignane v Kranj veliko živine, a prodajalo se je slabo. Marsikdo jo je gnal domov, ki bi bil sicer rad prodal, ker mu manjka denarja. Po dveh slabih letinah se bo ta nesreča še bolj občutila. Hvala Bogu, da vsaj, kakor vse kaže, ne bo vojske.

Protialkoholni shod v Ljubljani. V nedeljo, dne 29. decembra, in še v ponedeljek potem bo v Ljubljani protialkoholni shod, na katerem bodo črno naslikali razni gospodje — ravnatelj Kmetijske družbe G. Pirc, dr. Levičnik, dr. Krajec, dr. Milčinski — največjega sovražnika slovenskega naroda — alkohol. Slovenci smo res še s pametjo skregani, da toliko držimo na ta nesrečni alkohol. Le trezna hiša kaj velja, in le trezen narod bo imel prihodnost. Okoli 50 milijonov kron štejejo Slovenci za pijačo vsako leto. Ustrašili bi se, ko bi videli velikanske kupe bankovcev, ki jih sicer tako manjka, pa se jih z alkoholom požerie po grlo, ne da bi kupili zanje eno samo žemljo. Ljubljanski Rosner in drugi fabrikantje bogate, drugi ljudje pa postajajo ubogi. Ko bi tiste bankovce sežgali in s pepelom potresli travnike in njive, bi imeli več koristi, kakor da se toliko denarja po neumnosti vrže proč — za špirit. Kdorkoli „Gorenjčevih“ naročnikov zmore, naj gre v nedeljo v Ljubljano! Zborovanje bo ob devetih v „Unionu“, prej pa bo v šenklaški cerkvi sv. moža.

Kazen s šibo. Pri nas v Avstriji smo silno mehki ljudje. Nekdaj je „brezovka“ imela v hiši častljivo pravico. Škof Slomšek je rekel, da morajo biti v vsaki družini tri reči: križ, molek (paternošter) in — šiba. Sedaj se je šiba pri nas povsod že zelo poslovala, posebno v šofi. Nemci, ki niso ravno butci, jo pa v šofi še zmeraj imajo. Nekaj izrednega so pa ukrenili pametni Angleži. Za trgovce s človeškim mesom ter za prodajavce nesramnih razglednic in knjig so odločili kazen, da jih bodo pošteni s šibo našeškali. In kako je to pomagalo! Prejšnji teden je okoli 2000 takih izpridenecv zapustilo London in se izselilo v Pariz, ki je še zmeraj — precejšnja Sodoma. Ta stvar je bila dunajskim kavarnarjem tako všeč, da so prosili vlado, naj zapove jednako kazen za dunajske postopače... Tudi pri nas bi znabiti ne škodovalo, ako bi se povrnili časi kranjskega glavarja Pajka. Dosti bolj mirno bi bilo po vaseh in manj pobojev in tožb.

„Gorenjec“ se bo poboljšal. Pisal bo odsej „l“ namesto „v“. Naši gorenjski „bravci“, ki trdijo, da je „v“ pravilen, naj nikar ne zamerijo. Moramo prijenjati zavoljo ljube edinošči.

Red sv. Save je dobilo 7 slovetiskih zdravnikov, ki so požrtvovalno delovali v srbskih bolnicah za časa vojne.

Odkup od novoletnih voščil izvrši podružnica „Slovenske straže“ v Kranju. Pobira se odkupnina te dni. Prijatelji zatiranih Slovencev, darujte majhen dar svojim sobratom ob mejah!

Prestavljen je na lastno prošnjo v Škofjo Loko g. Mihael Luznar, sodni kancelist v Kranju, na njegovo mesto pride g. Karol Bratuša, sodni oficijal v Radovljici.

Iz Šenčurja. Matevž Kepic iz Srednje Vasi je na Visokem, ko je lezel z voza, tako nesrečno padel, da je čez nekaj minut umrl. — Dninar Franc Kropac in Terezi, a Skvarča sta po vaseh kuretno kradla in jo v Ljubljano prodajala. V nedeljo so ju orožniki prijeli pri Zbiljah v gozdu in odpeljali v zapor.

V Aurori v Ameriki je Franc Grošelj, doma iz Cerkljan na Gorenjskem, ustrelil Franceta Kerna, doma iz Klanca pri Komendi. Oba sta bila stara po 24 let.

Italijanska živina. Na Dunaj so pripeljali več italijanskih volov. Ko so spoznali, da ima živina kugo na gobcu in parkljih, se je nadaljno pošiljanje ustavilo.

Koliko merijo jugoslovanske zemlje. Slovenija meri z Istro vred 30 tisoč km², hrvaško kraljestvo 42 tisoč, Dalmacija 12 tisoč, Ogrska (južni del) 20 tisoč, Bosna in Hercegovina 51 tisoč, Srbija 48.300, Crna Gora 9500, Bolgarija 96.500, jugoslovanske zemlje v nekdanji Turčiji 110.000 km². — Vseh Jugoslovancev je 16.570.000, vrhutega jih biva še dva milijona raztresenih po svetu.

Na Japonskem so se v nekem premogokopu vneli plini. Izmed 2000 delavcev, ki so delali v rovih, so rešili samo tri.

Novejše vesti.

Dunaj, 27. decembra. V državnem zboru je bila danes na dnevnem redu razprava o službeni pragmatiki uradništva. Jutri bo na vrsti proračunski provizorij. Potem ne bo seje do 17. januarja, ko pride na vrsto mali finančni načrt.

Dunaj, 28. decembra. V državnem zboru je bila sprejeta službena pragmatika za uradnike brez izprememb, kakor tudi zakon o plači državnih služabnikov. — Finančni načrt, ki pride sedaj na vrsto, bo obsegal povišanje davkov na žganje, vžigalice, osebne dohodnine pri bogatih itd.

Dunaj, 28. decembra. Avstrija dela na to, da bi Skadra ne dobila Crna Gora, ampak Albanija. Tudi se Avstrija še ni odločila za to, da bi dobila Srbija pristanišče na Jadranskem morju. — Včeraj je bil grof Berchtold eno uro v avdienci pri cesarju. — Govori se, da bodo današnja posvetovanja v Londonu prinesla velika iznenađenja. Turška vlada je postala bolj prijenljiva, ker so se turški ministri med seboj spri.

Poreč, 27. decembra. Poreško-puljskega škofa dr. Flappa je zadela kap in so ga danes jutraj dobili v spalnici mrtvega. Rojen je bil l. 1845. v Korminu in poreško stolico je zasedel l. 1885. Upajmo, da pride na njegovo mesto za škofa kak Slovan.

Belgrad, 27. decembra. V novi trgovski pogodbi med Avstrijo in Srbijo hoče Avstrija Srbiji dovoliti, da bo smela uvažati v Avstrijo več živine, tudi zaklane in žive prešiče. Srbija bo pa znižala za sladkorno in steklarsko blago, ki prihaja iz Avstrije, tarife.

Cetinje, 25. decembra. Včeraj je bil boj s Turki na ravnini pred Skadrom. Trajal je do polnoči. Turki so izgubili veliko. Črnogorcev je bilo 7 mrtvih in 24 ranjenih.

Carigrad, 26. decembra. V torek je bil bolgarski general Ivanov pri velikem vezirju. Zdaj je pa general Savov, vrhovni poveljnik bolgarske vojske, pod imenom „bankir Kalčev“ prišel sem in imel z velikim vezirjem dvakrat dolge pogovore glede mej. Govori se, da sta se sporazumela in da je mir zagotovljen. Največje težave pri pogajanjih delajo Drinopolj, nekdanja stolica turških sultanov, in bližnji otoki. Ako bi se Drinopolj prepustil Bolgarom, groze z vstajo v Carigradu Mladoturki, ki so spet prišli na dan. Zato se turška vlada upira temu, da bi odstopila Grkom otoke, katere so zasedli, Bolgarom pa Drinopolj in Dedeagač. Turški odposlanci v Londonu bodo v soboto predložili na konferenci mirovne pogoje.

Sofija, 28. decembra. Poročila v časnikih, da je bil general Savov v Carigradu, so si izmislili intriganti.

Sofija, 25. decembra. Voditelji strank so se včeraj v sobranju soglasno za to izrekli, da Bolgarija na vsak način mora dobiti Drinopolj.

Solun, 25. decembra. Včeraj se je tu zelo slovesno obhajal rojstni dan grškega kralja. Navzoč je bil kralj z vso družino. Poklonili so se mu dostojanstveniki. Mesto in ladje so v zastavah. Bolgarska vojska je še v Solunu.

Atene, 25. decembra. Ves dan so se včeraj Grki bojevali pred Janino. Grški vojaki so našli 120 mrtvih Turkov.

Bukarešt, 25. decembra. Romunija ne bo mobilizirala.

Bukarešt, 27. decembra. Zbornica je soglasno dovolila za vojsko potrebne kredite.

London, 26. decembra. Tu je bil hud vihar na morju in je napravil ladjam veliko škodo.

Petrograd, 27. decembra. Car je ukazal generalu Martinovu, da naj gre nad Kitajsko, ki se oborožuje.

DRUŠTVA.

Društvo »Kranj« priredi na Silvestrov večer v „Ljudskem Domu“ družinski večer z naslednjim sporedom: 1. Muzikant, veseloigra v enem dejanju; 2. Novo leto, veseloigra v enem dejanju; 3. prosta zabava: srečolov, petje, tamburanje i. t. d. Veselica se bo vršila pri pognjenih mizah. Vstopnina za društvene člane po 40 v, za nečlane po 60 v. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

Šmartin pri Kranju. Na Novega leta dan popoldne ob 3. uri bo predavanje s skioptičnimi božičnimi slikami. Zadnje predavanje o balkanskih misijonih je bilo mnogoštevilno obiskano. Društvo je darovalo 30 K za apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Izobraževalno društvo na Brezju priredi jutri v nedeljo, dne 29. decembra t. l. igro „Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava“. Nastopi tudi tamburaški in pevski zbor.

Selca. Kat. slov. izobr. društvo priredi na Novo leto v društvenem domu igro: Legijonarji, igra s petjem iz Napoeonovih časov v štirih dejanjih. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. K prav obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

Dr. Beer, fizik mesta Brna, je sporočal: „Zelo starim osebam, ki se imajo boriti z nerednim odvajanjem, nudi že vsakodnevna, skozi osem dnij trajajoča uporaba treh žlic naravne **Franc Jožef** - ove grenčice zaželjeno trajno zboljšanje.“ 26

Vrtnarstvo.

Delo na sadnem vrtu pozimi. Letos je mila zima in se da že sedaj na vrtovih opraviti tisto delo, katero se ponavadi vrši meseca februarja ali marca. Kakšno je to delo? Slaba in stara drevesa posekaj, nerodovitna pa tako oskrbi, da bodo postala rodovitna. Le premalo se še skrbi pri drevsih za snago in luč. Najlepše sadje dozori na koncu vejic, ker je ondi najbolj na solncu in zraku. Zato izreži ali izžagaj vse suhe in pregoste veje in vse tiste veje, ki druge v rasti ovirajo, ki se križajo, ali preveč dolgi visijo in obliko drevesa kaze. Po navadi se izrezuje premalo, zato pa ni sadja, ker so drevesa pregosta. Debla dreves odrgni z drevesno krtačo, da jih očistiš mahu in druge nesnage, posebno pa prežene zalege žuželk. Potem pa drevesom pognoji. Na to ljudje po navadi niti ne mislijo, pa bi vendar radi imeli drevesa polna sadja. Če kdo pozimi škaf gnojnice polije okoli drevesa, misli, da je že vse storil. Na travnike in deteljišča je gnojnica prav dobra, drevesom pa ne koristi veliko, ker ima v sebi premalo fosforne kisline, ki je sadnemu drevju neobhodno potrebna. Drevesa, ki se zalivajo samo z gnojnico, ne obrodijo trepežnega sadja. Dobro gnojilo za drevesa je mešanica iz apna, komposta in tomaževe žindre. To se zakoplje tako na široko okoli dreves, kolikor daleč segajo veje. Namesto komposta lahko vzameš tudi gnoj. Listje izpod sadnega drevja pograbi, da se ne bodo v njem razvijali trosi in cime gliv.

Zdravilstvo.

Bezeg. Komu ni znan bezeg kot zdravilno sredstvo? Čaj iz bezgovega cvetja žene na vodo, v mleku kuhano cvetje pa lahko odvaaja. Posebno izvrstne so pa bezgove jagode zoper kašelj. Naberj zrelih bezgovih jagod, iztisni jih, ko so kuhane, skozi sukno. Na pet kilogramov bezgovega soku vzemi 4 kg sladkorja in 1 kg kandisovega sladkorja, to peni na zmernem ognju, da se zgosti. Mešaj, da se ne prismoji. Ko se shladi, deni v steklenice in, če si zmolkel ali kašljaš, zavzij eno polno žlico in ti bo odleglo. Tudi star kašelj preženeš, če to večkrat vzameš. **Zoper naduho** si pomagaj z gorko kopoljo, v kateri roke ali noge nekaj časa držiš.

Gostilna in prodajalna

v Spodnji Besnici št. 25

se takoj dasta v najem. Več se izve pri Ivanu Paplerju v Zgornji Besnici št. 47, p. Kranj. 366 2—1

Leonart Pikuš

357

:: pekovski mojster v Kranju ::

želi vsem svojim p. n. odjemalcem

srečno, veselo Novo leto 1913

ter se priporoča tudi v prihodnje.

Prositi 1913!

Svojim velecejenim gostom in odjemalcem o priliki prestopa v novo leto najprisirčnejša voščila.

Rudolf Jeglič

355

hotel „Nova pošta“ in kamnoseštvo v Kranju.

Vsem p. n. cenjenim odjemalcem voščim prav srečno in zdravo

Novo leto 1913

ter se obenem priporoča za najmnogobrojnejša naročila tudi v prihodnje.

Ivan Potočnik

351

čevljarski mojster in posestnik v Kranju na gl. trgu.

K novemu letu 1913

želi vsem svojim p. n. odjemalcem srečo, zadovoljnost in veselje.

Ivan Anzelc

352

izdelovalec krtač i. t. d. v Kranju.

Dva gospoda
na stanovanje in hrano
ali samo na eno od obeh sprajme
Leopold Blaznik v Kranju
št. 66.

340 3—2

Odda se takoj prostor za skladišče ali za delavnico.

Povpraša se naj pri g. Rudolfu Jegliču v Kranju (hotel „Nova pošta“).

346 3—2

Za gospode

in za dame!

Prstan, 14 kar. zlat, s pristnim dijamantom vdelan, najnovejše fasone, krasna izdelava, zajamčeno pristno 14 kar. zlato in pristni dijamant K 5-50, 3 komadi 15 K. — Obenem ponudim **krasno uro**, pariške novejše fasone, 36 ur natančno idoča, s triletno garancijo za K 2-50, 2 komada 4-80 K. Dobiva se po povzetju pri A. Kopolusz, Krakovo, Dittelsgasse 27. G. K. Pri neugajajočem se vrne denar. 365 5—1

Ceno češko posteljno perje!

1 kilo sivega oskubenega 2 K, bolj šega 2-40 K, napolbelega 3-60 K, belega 4-80 K, mehkega 6 K, prve vrste 7-20 K, boljše vrste 8-40 K, najfinejše snežno-belo 9-60 K. — **Izgotovljene postelje** iz gostonitkastega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankina, dobro nabasana pernica ali spodnja pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, 10, 12, 15, 18 K. 200 cm dolga, 140 cm široka, 13, 15, 18, 21 K. Zglavnice, 80 cm dolge, 58 cm široke, 3, 3-50, 4 K. 90 cm dolge, 70 cm široke, 4-50, 5-50, 6 K. Neugajajoče se zamenja ali denar povrne! Obširen ilustrirani cenik povsod zastoj in poštne prost.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes št. 371 pri Pizou (Češko).

302 12—9

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Za smeh in kratek čas.

Učitelj: „Ali si že videl vodo?“ Učenec: „Ne še.“ Učitelj: „Kaj pa pada dol, kadar gre dež?“ Učenec: „Ne vem.“ Učitelj: „S čim se pa jutraj umiješ?“ Učenec: „S kropom.“

V šoli: „Ali bi ti rada šla v nebesa?“ — „Ne.“ — „Zakaj ne?“ — „Saj imam doma dosti jesti.“

Iz gorske vasi. Nekdo vpraša kmečko dekle: „Ali ti je znano, da je Kristus za nas umrl?“ Dekla se odreže: „Nič ne vem, pri nas se res nobena reč ne izve.“

Izredni mladino ljub. A: „Slišim praviti, da ste zelo vnet mladino ljub. Kaj vam je posebno všeč?“ — B: „Pečeni prašički!“

V letovišču. Znanec: „Tudi Vi, gospod Klančar, tukaj?“ — „Tudi, sem na dopustu zaradi bolezni.“ — Znanec: „Kako dolgo?“ — „Dokler ne ozdravim. Potem pojdem zaradi bolezni v pokoj!“

Potolažil jih je. A: „Ali je sprejel župan nezaupnico?“ — B: „Ni, — ampak sodček piva je plačal!“

Prav res. A: „Gospod nadzornik, ki gre sedaj v pokoj, se hoče na stare dni še oženiti!“ — B: „Torej vendar noče v pokoj živeti!“

Kakor se vzame. Popotnik: „Vlak se je ponesrečil in mi smo morali zaostati na postaji, kjer je bilo izvrstno pivo!“ — Tujec: „No, potem pa o kaki nesreči ne smete govoriti!“

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd** lilijino mlečno milo Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravno tako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—37

Da bi bili
v Novem letu 1913
zdravi in veseli vsi cenjeni odjemalci, želi
Vinko Bolec
kleparski mojster v Kranju.

V novem letu 1913
naj bi se vsi moji p. n. odjemalci počutili prav zadovoljno, zdravo in veselo.
Obenem prosim, da bi mi ohranili zaupanje tudi v prihodnje.
Josip Likozar
K. Puppota naslednik, trgovec v Kranju.

Prečastiti duhovščini, kakor tudi vsem drugim cenjenim odjemalcem želim
veselo novo leto 1913
Janko Šink
voščar v Kranju.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure popoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 52

Največja snaznost!

BRIVNICA

Valentin Rozman, Kranj hiš. šte. 106, nasproti župne cerkve.

Pristna vina

Vina lastnega pridelka se dobe pri

R. Marenčiču
Kranj.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4 1/2 odstot. pupilarno varnih zastavnih listih in komunalnih zadolžnicah **Kranjske deželne banke v Ljubljani**

za katere jamči Kranjska dežela. — Komadi po K 100, 200, 1000, 2000 in 10.000.

Dolenjska Hrvaška Goriška

se vedno dobi pri **g. Francu Kuraltu** pri Jeleni v Kranju. 280 15-15

J. WEIBL
J. Spreitzerjev nasled. **Ljubljana**
Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvora, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 195 52-28
valjični zastori (Rollbalken).

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste
v Trstu, ulica St. Martiri 11.
Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu **veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.**

Postrežba točna in solidna. 113 36
Na deželo pošiljam pristojevo vozne po povzetju po železnici in v zavrtkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Zvonolivarna
Max Samassa
v Ljubljani

se priporoča za vli-vanje zvonov za zvoni-ke z ubranim ter milodonečim glasom.

Do konca leta 1911 je razposlala 6887 komadov zvonov za zvoni-ke v skupni teži od 2.674.508 kg.

Cerkveni svečniki in viseče svetilke (lustre), kanonske table v odgovar-jajoči izdelavi od težko lite med in zelo trpežne snovi.

Proračuni in ilustrirani ceniki na zahtevanje brez-plačno in poštne prosto.

Najprimernejša darila za Novo leto!

74 52—52

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejšje kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Podružnica na Dunaju

Dunaj, III., Am Heumarkt šte. 21.

Brüssel, Buenos-Aires, Roubaix, Turin, Dresden 1911.

8 Grand Prix.

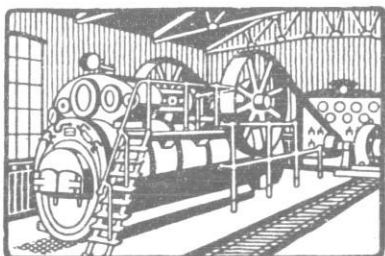
Patentne

298 24—7

vročeparne lokomobile.

Originalno strojedelstvo Wolf . . . 10 — 800 k. s.

Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom za industrijo in poljedelstvo.

Dosadaj izdelanih nad 900.000 k. s.

Prodaja najboljših sredstev za nego-vanje in barvanje las, negovanje kože in zob, toaletnih mil, parumov, šmink za gledališke odre, lasničarskih izdelkov, krepa, počinžkov i. t. d.

Točna postrežba!

Vsem cenjenim odjemalcem
veselo in srečno
Novo leto 1913

vošči
Alojzij Drinovec
klepárski mojster v Kranju.

348

Srečno in veselo
ново leto 1913

vsem svojim p. n. odjemalcem

Knjigarna „Ilija
v Kranju.

349

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO :: 1913

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem s prošnjo, da mi v bodoče ohranijo enako zaupanje

350

Franc Dolenz v Kranju
glavna trgovina in podružnica.

Srečno novo leto 1913
vošči svojim cenjenim gostom
Jernej Ručigaj
gostilničar v Kranju.

353

Bilo
srečno in veselo
Novo leto 1913
p. n. posetnikom brivnice.
Valentin Rozman
brivec.

354

Prav veselo in srečno
Novo leto 1913

voščim vsem svojim velenjenim gostom kavarne, kakor tudi obiskovalcem moje trgovine.

364

Zdravko Krajnc
kavarnar in trgovec v Kranju.

Prosit 1913!

Vsem svojim p. n. odjemalcem želim
prav veselo in srečno

Novo leto 1913.

Josip Likožar
363 mesar v Kranju.

Srečno

361

Novo leto 1913

vsem svojim cenj. trgovskim prijateljem

Ivan Savnik, Kranj

Srečno in veselo Novo leto 1913

voščim vsem svojim p. n. gostom, prijateljem in znancem

kavarna „Prešern“ v Ljubljani
Karol Polajnar, lastnik.

360

Veselo in
srečno novo leto!

Kje? na
Gorenjskem
je največja
izbera železninskega
blaga in kje tega
najnižje cene??

Pri
Peter Majdiču

veletrgovina z
železnino in
špecerijskim blagom

Cenjenim
p. n. odjemalcem!

„Merkur“
v Kranju.

Za trgovce na doželi
nizke cene in ugodne pogoje!

Ta dobe kmetovalci:

Mlatilnice, slamoreznice, vodne in gnojnične sesalke, brzoparilnice, kotle, žage, kose, vile, motike, lopate, kopače, mlečne vrče,

Stavbeni podjetniki:

Traverze, cement, Eternit, cevi iz kamenščine za dimnike, vodovodne cevi in druge vodovodne predmete, štedilnike, peči, pocin-

Rokodelci:

Ključavničarske, kovaške, kleparske, kotlarske, zidarske, mizarske, kolarske, tesarske, plesarske, sedlarske in druge potrebščine.

Gospodinje:

Kuhinjsko opremo, kakor: lonce, kozice, ponve, škafe, žlice, vilice, nože, kavne mline, mesoreznice, gladilnike, pomivalnike, zajemalke, vodne vrče, kavilke, čaj-

niko, samovare, svečnike, svetilke. Nadalje vedno sveže špecerijsko blago, in sicer: kava, sladkor, moka, riž, čaj, rum, petrolej, jedilno olje i. t. d.

Tomaževo žlindro, kajnit in kalijevo sol

priporoča po nizki ceni

PETER MAJDIČ, „MERKUR“, KRANJ, veletrgovina z železnino in špecerijskim blagom.

356